

Sed adverte, quia predicta non sunt proprie limitationes ad regulam; nam ubi plures certant de Pontificatu, cum non appareat quis vere Pontifex, omnes de occupata dignitate repelluntur; quia paria sunt quid non esse, aut esse, & non apparere. Duo sunt Titii, ff. De testam. tutel. l. In lege fundi, ff. De contrah. emp. Ideoque eo casu non Pontifex Maximus, sed factum potius eligentium judicatur, qui duos ad Pontificatum assumperunt, ut declarat Card. Alban. de potestate Papae & concilii, par. 1. num. 32. & seq. sic etiam ubi electio Pontificis tanquam irrita reprobat, concilium non judicat Pontificem, quia non canonicè electus, ut inquit Bald. in l. fin. C. Sentent. reser. non poss. non est Deus in terris, sed demon, claves non regni celorum, sed inferni gerens. Nec est Apostolicus, ut dicitur in d. cap. Si quis pecunia, & novissime in constitutione Greg. XV. de electi. Roman. Pontif. que incip. Aeterni Patris Filius. Unde neque eo casu subicitur concilio, ut per Card. Ab. loco proxime cit.

66 Tertia limitatio est in causa heresis, quia concilium est iudex ad prescriptum, cap. Si Papa 40. dist. 1. in vers. Nisi deprehendatur a fide devius, & ibi omnes notant. Et in Summ. 15. dist. & hic in textu. Quod ultimum intellige, dummodo heresis sit formalis, & sic deprehensus nolit se corrigere secundum Hugonem, quem ceteri sequuntur.

Non habenda est ratio glossæ fin. dicentis, Papam posse accusari etiam de alio crimine, si sit notorium, & inde scandalizet Ecclesiam & incorrigibilis sit. Nam illa glossa, quidquid Abb. & Dec. hic dixerint, communiter reprobat, eamque maledictam appellat Petrus de Monte in sua Monarchia conciliorum in rubr. de concilio præminentia, num. 7. vers. Solum, & eam solidissimis rationibus ibi confutat & contrarias glossas adducit Card. Turrecrem. Et S. Antonin. post Augustinum de Ancona & Petrum de Palude, quos refert in 3. par. tit. 20. c. 4. §. 3. Facit quod notat Hostiens. in cap. Proposuit, de concess. præb. ubi ait Papam, si jaceat in peccato, admoneri posse juxta regulam Evangelii, cui subicitur, quantum ad primam partem, dum dicitur, Si peccaverit in te frater tuus, corripue eum, inter te, & ipsum solum, ut legitur in cap. Novit de judic. & in cap. Si peccaverit, 2. qu. 1. in princ. sed quoad aliam partem, Regula, quæ dicit, Quod si non audierit dic. Ecclesie, talia verba in summo Pontifice esse intelligenda de Ecclesia triumphante, quia ipse ab Ecclesia militante judicari non potest.

67 Non conveniunt tamen DD. an hic casus possit contingere ut Apostolicus incidat in crimen heresis, sunt enim qui intrepidè affirmant hunc casum non esse possibilem, ut Albertus Pighius Campanus lib. 4. c. 8. de Ecclesiastic. Hierarch. cujus opinionem probabilem dicit, & rationi consonam Franciscus Pegna in Direct. Inquis. par. 3. lib. 3. schol. 91. ed. quod Christus rogavit pro Papa, ut ejus fides non deficeret, quasi videatur hoc privilegium personale esse; & annexum ei, qui ritè & canonicè ad Pontificatum evectus est.

68 Sed contraria sententia, ut idem Pegna testatur, communi Theologorum & Canonistarum voto recepta est, quam sequitur Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 112. ad septimum argumentum, Cajetanus in opusc. de autor. Papæ & concilii Card. Alban. in eod. tract. par. 1. n. 110. & multis seqq. Dominicus Sotus in 4. sent. dist. 22. art. 2. Sylvest. in ver. Papa, quæst. 4. num. 4. Covarr. lib. 4. var. resol. c. 13. & alii relati à Pegna ubi supra; Archid. Bellam. Turrecrem. Prepos. & ceteri Canonistæ in d. cap. Si Papa per illum textum 40. dist.

69 Sed quidquid sit de veritate utriusque opinionis, illud certum est, hunc casum in Ecclesia divina gratie præsidio nunquam hæcenus contigisse, ut fatentur omnes; nam Marcellinus in exemplo, cujus superius meminimus, non fuit hereticus, quia non habuit errorem intellectus, sed tantum metu mortis, & blanditiis Imperatoris adactus una cum ipso Imperatore templum Veitæ ingressus, Jovis simulacro thus adolevit: ac propterea peccavit quidem contra fidei confessionem, ideoque externo actu fidem negasse visus est, verum interiore actu contra fidem nihil credidit, aut docuit. Cujus rei evidentissimum testimonium præbuerunt horribilis poenitentia postea peracta, Pontificatus spontè dimissus, & martirium ob fidem susceptum, ut apud Card. Bellam. lib. 4. de Roman. Pontif. c. 9.

70 Ceterum nec tertia hæc declaratio vitiat regulam initio propositam, quia si Romanus Pontifex in crimen heresis notoriè, & pertinaciter laberetur, delineret esse Pontifex, c. 1. Cum ibi not. 24. quæst. 1. Et heret minor quocumque fidei, ut inquit D. Thomas in 4. dist. 19. & gloss. in d. c. ver. in heresim; ac proinde subisset Concilio non ut Apostolicus, sed ut quilibet privatus. Ita colligitur ex gloss. fin. in d. c. Si Papa 40. dist. 1. vers.

Item numquid possit statueri; ut explicat Cardinalis Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 102. & Cardin. Alban. de Potest. Papæ, & Concilii par. 1. numer. 6. & seqq. qui propterea in prem. operis num. 7. & seqq. firmat nullum casum reperiri, in quo verè dicit Concilium habere autoritatem in eum, qui certus sit Pontifex. Addo Card. Bellam. in c. In Synodo num. 6. vers. Tertius casus, & num. 27. in fin. 63. dist. ubi ait, propriè loquendo Concilium Generale non posse Papam verum deponere, licet ejus errorem possit declarare. Aut enim Papa est verus hereticus, puta pertinax, & incorrigibilis in heresi jam damnata. Et tunc jam depositus est, d. c. 1. quæst. 1. & sic deponi non potest, quia non potest exui jam nudatus, cap. Fregimus de resit. spoliat. lib. 6. Aus non est verus hereticus; & tunc non potest judicari à quocumque, ut in c. Si Papa 40. dist. & in c. Nemo 9. quæst. 3. cum siml. Hoc Bellam. licet Card. Cajet. de potest. Papæ; & Concilii c. 22. late defendat Papam hereticum, quamvis amiserit fidem etiam informem; & quia tamen propter characterem Baptismi retinet Sacramentum fidei, non delinere esse membrum Christi: & propterea non esse jure divino à Pontificatu depositum.

71 Quarta & ultima limitatio est, cum summo Pontifice spontè se subicit Concilio, gloss. 1. in c. 1. 9. quæst. 3. Gloss. Hugo, Joan. de Fan. & Gemin. in c. Nos si incompetenter per illum textum 2. quæst. 7. Generale enim est, ut major judicari possit à minore, si ultro se illi submittat, l. Et hereticus, ff. De jurisdic. om. judic. gloss. 1. in c. cum inferior inf. de Major. & obediens.

Verùm hanc limitationem communiter respellunt juri interpretes, teste Card. Alban. in præalleg. tract. par. 1. n. 104. Quoniam cum Pontifici potestas à Deo sit, c. 1. 22. dist. Romani Antistites huic privilegio renunciare, aut Pontificiæ majestati quidquam detraxerit non possunt, Joan. Andr. in c. Ecclesia S. Marie num. 5. Ille verò qui est super omne forum, de constit. quem ibi sequuntur Anton. de Butr. Imol. Abb. & alii relati à Felin. num. 5. Eisdem sententia est Archid. in d. c. Nos si incompetenter; Rom. in singul. 134. Jas. post Alex. in d. l. Est receptum, & Bellam. in c. In Synodo num. 6. 63. dist. ubi reddit rationem, quia nullus potest judicare summum Pontificem, nisi esset illius Superior, 21. dist. per tot. Ut autem aliquis mortalium possit esse major Papa, vel ejus Superior, non potest facere, nisi solus Deus.

72 Cujus assertionis veritas satis etiam comprobatur exemplo Marcellini paulo ante relato. Nam etsi in Concilio confertus cinere voce clara clamasset, dicens: Peccavi coram vobis, &c. atque ita se quodammodo suppositisset judicio Synodi, tamen eum judicare ausus est nemo, ea ratione, quia prima Sedes à nemine judicatur. Idemque apertius colligitur ex §. Hinc etiam 17. dist. ubi Synodus congregata contra Symmachum auctoritate Theodorici regis, duo objiciebat eidem Theodorico. Primum, quod Concilium absque jussu auctoritatis Pontificis congregari non possent secundum, quod prima Sedes Antistes inferiorum judicio non subiceret; quasi diceret, etiam Concilium præcedente Apostolica auctoritate convocaretur; & nobis tamen, qui inferiores sumus, contra Pontificem maximum ferre sententiam non liceret. Unde quamvis primum obiectum postea sublatum esset, accedente demum Symmachi auctoritate: tamen quia superaret secundum quod minori fas non esset in Superiorem jus dicere, Episcopi non sunt ausi in eum proferre sententiam, sed dixerunt: Symmachus Papa Sedis Apostolicæ Præsul ab hujusmodi oppositionibus impetitus, quantum ad homines respicit, sit immunis ac liber, cujus causam totam Dei judicio referamus. Non alia quippè ratione Patres Symmachum, & Papam, & geminam ipsius dignitatem etiam Sedis Apostolicæ Præsulem, & se homines esse memorarunt, nisi ut ostenderent hominibus in eum, qui supra homines est & qui Dei vices gerit, jus dicere non licere. Nec refert, ut inquit Romanus, conf. 533. quod Symmachus fuerit à Synodo absolutus non ex defectu jurisdictionis; sed quia non fuit reus culpabilis. Imò enim Concilium non tam persone innocentiæ, quam dignitatis amplitudinem consideravit. Et propterea in resolutione non fuit usum verbo absolutivum & liberamus, ut mos est judicium in sententia absolutivorum, l. 3. c. de sentent. & interloc. om. judic. Sed dixerunt: ipse, qui est Papa & Apostolicæ Sedis Præsul, quantum ad homines respicit, sit immunis ac liber, perinde ac si dixissent: non sit liber, quia eum nostra sententia liberamus; neque sit immunis, quia eum nostra auctoritate absolvimus; sed quia ipse est Papa, & Apostolicæ Sedis Præsul; nos verò homines sumus, quibus non licet de eo sententiam ferre; Nemo enim qui condemnare non potest, absolvere potest, l. Nemo, §. De regal. jur. atque ita hunc locum fassus explicat Card. Alban. de potest. Papæ, & Concilii par. 1. n. 105. ubi etiam responderet ad oppositionem Romani,

de text. in c. Nos si incompetenter, §. Item Symmachus 2. quæst. 7.

74 Denique hoc ipsum adhuc clarius probatur in c. Nunc autem 21. dist. Nam in ea parte, in qua adducit exemplum Sixti, hic Canon loquitur de Concilio, quod Valentini Augusti jussu convenerat. Cui quidem Concilio Sixtus à Ballo, & Mariniano accusatus se spontè subjecerat, ut ait textus in d. c. Nunc autem, dicit eum à Concilio tanquam ab inferiori judicari non potuisse; atque ita ipsum Concilium declarasse. Ergo ibi est text. irrefragabilis, juncto d. c. Mandastis, probans Pontificem Maximum etiam volentem à Concilio judicari non posse. Processus, & acta accusationis Sixti III. habentur tom. 1. Concil. General. & Provinc. par. 2. pag. 488. Et ejus spontanea submitto judici Synodi pag. seqq. c. 4. & 5.

75 Non obstat text. in d. c. Nos si incompetenter 2. qu. 7. ubi Leo Papa subjecit se judicio Ludovici Imperatoris: nam judicium ibi ponitur per discretionem, secundum Joan. Andr. in d. c. Ecclesia S. Marie num. 5. de constit. & post eum Butr. Imol. & Abb. Ut enim inquit Cardin. in c. Significasti, vers. Oppono num. 5. de foro compet. relatu à Felin. in d. c. Ecclesia S. Marie num. 5. Papa ibi ex humilitate se subicit Imperatori, ut acciperet correctionem tanquam monitionem, non quia judicem suum Imperatorem constituerit.

76 Item non obstat text. in d. l. Est receptum, ff. De jurisdic. om. judic. ubi iudex major potest se subicere minori, vel equali in jurisdictione contentiosa. Nam, ut respondent Imol. & Felin. in d. c. Ecclesia S. Marie, Superior ibi potest prorogare jurisdictionem inferioris & non dicitur tunc minor judicare maiorem, quia prorogatio facit de majore majorem, & e converso, quod non est hoc casus; quia ut aliquis mortalium sit major Apostolicus, non potest facere nisi solus Deus, ut dictum est supra. Et inde fit, ut cum exemptio Clericorum à seculari potestate fit de jure divino, cap. Si Imperator, & ibi gloss. in ver. Et dicitur 96. dist. Imoc. in c. 2. de major. & obed. Clericus

judici laico se subicere, aut illius jurisdictionem prorogare non possit, cap. Si diligenti, & c. Significasti infra de foro compet. & notant Jo. Andr. & DD. in d. c. Ecclesia S. Marie. Imò nec Episcopo potest Clericus se subicere, aut illius jurisdictionem prorogare sine proprii Episcopi licentia. Casus est in d. c. Significasti, ubi gloss. lin. & DD. communiter notant Clericum in non suum judicem etiam Ecclesiasticum sine consensu expresso sui Episcopi consentire non posse. Ad idem textus in c. Non licet 4. qu. 6. & c. 1. 9. qu. 2. Idque non alia ratione, nisi quia ex consequenti obest juri, ac favori Episcopi proprii, secundum Abb. in d. c. Significasti num. 9. Et quia sic potest evacuari jurisdictionis Episcoporum, si omnes consentirent in judicem non suum, ut dicit gloss. in d. c. Non licet in ver. Expectare. Et similiter Regularæ Sedis Apostolicæ immediate subiecti privilegio exemptionis nec tacite, nec expressè possunt renunciare, aut jurisdictioni alicujus Episcopi se subicere, ut est text. in c. Cum tempore inf. de arbit. in c. 2. de in integr. resit. & in c. Cum tempore inf. de privit. Et superioribus annis respondit S. Congregatio Concilii in causa Synodi Cracoviensis, ut dixi late in cap. quod super his de major. & obed. Idque propter eandem rationem, quia favori suo renunciare non possunt in præjudicium juris Sedis Apostolicæ, ut in dictis c. 2. & c. Cum tempore, & consultius Paul. de Cautr. conf. 432. Videtur dicendum n. 3. & seqq. lib. 1. Ludovicus Romanus, conf. 369. Circa primum n. 19. Ergo longe minus licet Romano Pontifici se subicere judicio Synodi, atque ita renunciare privilegio exemptionis à potestate omnium mortalium sibi divinitus collato, ut per Felin. loco supracit. & Turrecrem. in summa de Eccles. lib. 2. cap. 109. Et confert quod notat idem Turrecrem. in eadem summa de Eccles. seu in tract. de potestate Papæ cap. 25. relatu ubi supra à Felino sub nomine Cardinalis S. Sixti, ubi ait Summam Pontificem non posse alteri committere, ut ipsum excommunicet ex D. Thom. in 4. sentent. distinction. 19. quæst. 1. artic. 3. quæst. 3.

DE ELECTIONE

Alexander III. in Concilio Lateranen.

CAPUT VI.

77 Licet de vitanda discordia in electione Romani Pontificis, manifesta satis à prædecessoribus nostris constituta manaverit; quia tamen sæpè post illa, per improbæ ambitionis, audaciam gravem passa est Ecclesia scissuram; nos etiam ad malum hoc evitandum, de consilio fratrum nostrorum & sacri approbatione Concilii aliquid decrevimus adjungendum. Statuimus ergò, ut si fortè (inimico homine supereminante zizania) inter Cardinales, de substituendo summo Pontifice non poterit esse plena concordia, & duabus partibus concordantibus, pars tertia concordare noluert, aut sibi alium præsumpserit nominare, ille absque ulla exceptione ab universali Ecclesia Romanus Pontifex habeatur, qui à duabus partibus concordantibus electus fuerit & receptus. Si quis autem de tertiæ partis nominatione confisus, (quia de ratione esse non potest) sibi nomen Episcopi usurpaverit, tam ipse, quam ii, qui eum receperint, excommunicationi subiaceant, & totius sacri ordinis privatione mulctentur: ita ut viatici etiam eis (nisi tantum in ultimis) communio denegetur; & si non respuerint, cum Dathan & Abiron (quos terra vivos absorbit) accipiant portionem. Præterea si à paucioribus, quam à duabus partibus aliquis electus fuerit ad Apostolatûs officium: nisi major concordia intercesserit, nullatenus assumatur, & prædictæ pœnæ subiaceat, si humiliter noluerit ablinere. Ex hoc tamen nullum Canonicis constitutionibus, & aliis Ecclesiis præjudicium generetur; in quibus debet majoris, & sanioris partis sententia prævalere; quia quod in eis in dubium venerit, superioris poterit judicio definiri. In Romana verò Ecclesia speciale aliquid constituitur: quia non poterit ad superiorem recurrus haberi.

Constitutione Pii IV. incipit. in eligendis. §. Statuimus
 etiam, & declaramus edita 7. Idem Octobris 1562. Et aper-
 titas ex Constitutione Sixti V. quae incipit. Postquam ver-
 tus illi §. Neque post haec edita Nonis Decembris 1586.
 Et in Caeremoniali electionis Papae Greg. XV. appro-
 bato in s. Porro, in Bullar. tom. 4. pag. 104. Demum
 19 admittitur exceptio, quod in electione Romani Pontificis
 non fuerit servata forma novissimae Constitutionis Gregorii
 XV. de qua inferius agitur d. n. 25. Olim admitti pot-
 erat exceptio, quod Cardinalibus nondum fuisset os aper-
 tum, ex Constitutione Eugenii IV. quae incipit. In immi-
 nenti edita 7. Kal. Novembris 1431. in Bullar. tom. 1. pag.
 109. nam in §. 3. statuitur in hac verba: quodque in
 Cardinalium sic pronuntiatus etiam, postquam insignia hu-
 manali receperit, & etiam admissus fuerit, & receptus,
 ut praesertim in electione Romani Pontificis pro tempore vo-
 tem actum, aut aliquo alio actu habuisse, vel habere po-
 tuisse, aut debuisse, sine posse, vel debere minime conser-
 vare, donec & quousque per Romanum Pontificem pro tem-
 pore existentem de similibus consilio, & consensu sibi in
 practicandis, consulendis, & adhibendis negotiis Consistorii, postquam
 in Consistorio aliquibus moris in talibus observari consu-
 tos expertus interrogatus consulerit, aut consultius respon-
 sum dandi expressi licentia tribuatur, seu ad hanc effec-
 tum, ut verbis utamur communibus, et fuerit os apertum.
 Decretum irritum, &c. Sed in decreto Pii V. edito
 26 Januarii 1571. hac oris clausura declaratur esse sim-
 plex caeremonia, quae ad subiectum electionis non pertinet,
 ut referunt in caeremoniali antedicto Greg. XV. in
 §. Porro, vers. De Cardinali autem. Alii vero exceptione-
 omnes hic rejiciuntur, quae juris positivi sunt, secun-
 dum Abb. n. 5. vers. Videtur ergo hic Papa, & n. 11.
 vers. Et pro hoc facit ista littera.
 Numquid igitur contra electum opponi poterit, quod
 sit heremaphroditus, aut mutus vel surdus. Solvit singu-
 lariter Bald. hic num. 8. dicens: Cardinales non facerent
 ita fatuam electionem, & ideo non deberet fieri questio
 de ambiguis, & ineptis.
 20 Ceterum exceptiones intrinsecae electionis, veluti quod
 electio fuerit celebrata a paucioribus, quam a duabus par-
 tibus Cardinalium; vel quod electores non sint S. R. E.
 Cardinales, nec in possessione Cardinalatus existentes. Item
 exceptiones de iure naturali, & divino, puta quod electus sit
 haereticus, Paganus, vel Judaeus; quod sit mulier, furiosus,
 vel infans utiq; ab hac constitutione non excluduntur, quia
 incidunt jus habendi, & possidendi, ut latè hic per Bellam n. 38.
 & Abb. num. 10. vers. Cum quaritur, an aliqua exceptio,
 &c. de exceptione impressionis vel metus vide per eisdem
 & per Bald. hic. num. 9. & latius in sua quest. de schis-
 mate quam possit post rubricam, Cod. de edict. D. Adrian.
 tollen.
 21 Quarta nota ibi, recursus; ubi ambigitur de electione
 Summi Pontificis; nullum mortalium posse esse Judicem,
 quia nullus superior, sed ipse super omnes, ut in Authent.
 de Elect. tit. §. 1. Hostien. hic num. 33. in vers. Ad
 Superiorem & Joan. Andr. num. 33. Nisi dicamus Conci-
 22 lium hoc dubium debere determinare, cap. Si duo 79.
 dist. secundum Bald. hic num. 7. in fin. in vers. Recur-
 sus. Ceterum in quibus hoc casibus procedat; & quomodo
 fit intelligendum, scripti plenè in cap. Significasti d. num.
 64. usque ad num. 71. infra eodem.
 23 Ut imò nota in electione Romani Pontificis aliquid
 speciale constituendum fuisse; & pondera rationem specia-
 litatis in littera expressam, videlicet, quia quod in aliis
 Ecclesiis dubium venerit, superioris poterit iudicio desiniri,
 in Romana vero Ecclesia non poterit ad superiorem recur-
 sus haberi. Item pondera illa verba in principio tertius;
 gravam passa est Ecclesia scissuram, si enim, ut inquit Card.
 Bellam. hic in col. 60. vers. Rursum quaeris, non esset
 certus modus status, quem universalis Ecclesia tenere
 deberet circa Romanum Pontificem, & eius obedientiam,
 jam divisus hominibus in diversas opiniones, & vota circa
 vires electionis, & obedientiae exhibitionem, cum non sit
 superior, qui possit super hoc ordinare, facile sequeretur
 schismata, Ecclesiaeque scissura. Aliam rationem reddit
 Hostien. hic num. 15. in vers. Exceptione, quia cum Electus
 in Romanum Pontificem gravetur in hoc, ut jus non habeat,
 nisi duae partes consentiant, cum in electionibus in-
 feriorum sufficiat major pars, in aliis relevatur, ut nulla
 exceptio contra ipsum admitti possit. Complura autem spe-
 cialia in huiusmodi electione hic à Doctores recensentur,
 & octo numerantur ab Hostien. & quinque alia addebat
 Guillelm. in decret. ubi periculum de elect. lib. 6. Undè
 tredicim specialia ab Holt. & Guillelm. collecta referuntur
 hic à Joan. Andr. num. 4. & Cardin. num. 11. in 2. e.
 24 quest. Inter haec autem illud praecipuum, quod ex necessi-
 tate in electione Romani Pontificis non est aliqua forma

servanda. Imò quocumque modo appareat duas partes con-
 sentire in alium tanquam in electum, jus habet, & ve-
 rus Papa est, ut formaliter hic dicit Innoc. in ver.
 Speciale, & post eum Compoll. num. 5. Host. num. 33.
 in fin. verb. Constituitur, Joan. Andr. num. 50. in ver.
 Speciale. Card. num. 11. qu. 22. & Collect. in fin. qui
 allegat Archidiacon. in c. Sa. 79. dist.
 25 Verum hodie novam formam eligendi Romanum Antif-
 ticem praescripsit Gregorius XV. in constitutione, quae in-
 cipit, Aeterni Patris Filius edita 17. Kalendas Decembris
 1621. Quae quidem forma pertrahitur in §. Quod si, in
 hac verba; Quod si electio huiusmodi alibi celebrata fuerit,
 quàm in Conclavi clauso vel aliter, quàm per secreta schis-
 dularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium
 in Conclavi praesentium in scrutinio, seu scrutinio, & ac-
 cessu, electi suffragio non computato, vel per viam compro-
 missi ab omnibus Cardinalibus similiter in conclavi praesentibus
 nemine dissentiente iniri, & ita ut nemo seipsum ele-
 gerit, vel quasi per inspirationem nullo procedente de per-
 sona speciali tractatu omnium partium praesentium
 in conclavi, communitur, nemine itidem dissentiente,
 per verbum aliquo, intelligibili voce prolatum, aut scripto,
 si voce non potuerit, expressum, nulla sit, & invalida eo
 ipso absque ulla declaratione, & ita electio nullum jus tri-
 buat; quinimo non non Apostolicus, sed apostolicus sit,
 & habeatur, &c. Hec ibi.
 Porro hac constitutione sublata est dispositio huius De-
 cretalis quatenus nullam formam praescribit in electione
 Romani Pontificis: propterea enim in calce constitutionis
 legitur: non obstante felicis record. Alex. III. in Concilio
 Lateranensi edita, quae incipit, Licet de vitanda, & alio-
 rum Romanorum Pontificum constitutionibus, quibus pro hac
 vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus: & ne qua
 suboriri possit difficultas propter illa verba, pro hac vice
 duntaxat, S. D. N. Urbani VIII. eandem constitutionem
 confirmavit, atque perpetuò in omnibus futuris Romano-
 rum Pontificum electionibus observari praecipit: & in fine
 huius Decretalis ea in parte, quae constitutioni adversatur, per-
 petuò derogavit sua constitutione, quae incipit, Ad Romani
 edita 5. Kal. Febr. 1625.
 26 Quoniam vero hic Canon in Concilio Lateranensi editus
 fuit ob illam specialem rationem; cuius superius memini-
 mus, videlicet quia super dubiis electionis Papae nulla
 extat superior, ad quem possit haberi recursus. Ideoque
 ut inquit Host. hic num. 31. consentaneum fuit hanc elec-
 tionem ad certam formam, & ad reliquias juris subtilita-
 tes non adhibere. Hinc haesitatum est à viris gravibus
 ex Gregoriana constitutione, quae certas formas praefinit
 complures difficultates emergere in dies posse, quibus elec-
 tionis negotium, ut graviora omittamus, diu multumque
 protrahatur in grave detrimentum universalis Ecclesiae, ut
 in cap. Vos ubi periculum de elect. in 6. & in Clem. Ne Roma-
 ni eodem tit. & quoniam ad ejuemodi difficultates preci-
 27 dendas, ac pro faciliiori Gregorianae constitutionis obser-
 vantia ipsius Gregorii iusti compositum fuerit caeremoniale
 ritus dicitur electionis continens, primum ab eodem Pon-
 tifice confirmatum in constitutione incipiens. Dicit Romanum
 Pontificem, & deinde à S. D. N. in praeallegata con-
 28 stitutione, Ad Roman. & iam Deo propitio post Gregorii
 obitum electio secundum praescriptam formam esset fac-
 tificissima; quia constitutio magno Catholicae Ecclesiae bono
 nobis veluti primogenitum peperit S. D. N. Urbanum VIII.
 Nihilominus ad vindicandum sacrum Collegium ab angus-
 tiis, in quas inimico homine superseminata zizania forte
 aliquando incidere possent, & propositum nonnulli eo casu,
 non obstante Gregoriana constitutione, licitum fore S. R.
 E. Cardinalibus convenire, ut valeat electio facta à majori
 parte Collegii. Quod si verum esset, protecto possit ali-
 quando plurimum conducere ad electionem celeriter absol-
 vendam, cum multò facilius sit, ut major pars sacra Col-
 legii nulla forma observata in unam consentiat, quam duae
 ex tribus partibus per secreta schedularum suffragia Quam-
 obrem non videtur esse abs re huius propositionis verita-
 tem, ut res tanti ponderis postulat, diligenter examinare.
 28 Revoco igitur in dubium, an post Gregorianam con-
 stitutionem Cardinales in conclavi praesentes convenire pos-
 sint, ut valeat electio Romani Pontificis celebrata à ma-
 jori parte Collegii.
 29 Et quidem posse Cardinales ita convenire probatur. Pri-
 mo per textum in cap. Cum dilectus infra eod. ubi est ex-
 pressum valere compromissum initum in aliquem, hac for-
 ma ut compromissarii teneantur eligere nominatum à ma-
 jori parte capituli, cuius dispositio non fuit postea abro-
 gata per Concilium Generale in decretali, Quia propter,
 ut deciditur in c. Cum expediat de elect. lib. 6. Deinde
 30 hac sententia videtur posse probari, quia de Jure Com-
 muni ad Romanum Pontificem eligendum duae ex tribus
 partibus Cardinalium necessario requirebantur, ut hic pa-

ter, sicuti hodie requiratur ex Gregoriana constitutione,
 quae hac in parte nihil detrahit determinationi huius de-
 cretalis. Sed de Jure Communi, non obstante hac ipsa
 31 decretali duas partes requirente, licet Cardinalibus conve-
 nire, ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii:
 ergo idipsum hodie licere debet non obstante Gregoriana
 constitutione. Minor probatur auctoritate Compollensium hic
 num. 6. ubi, Quae, inquit, namque Cardinales possunt
 inter se ordinare ut valeat à majori parte omnium electio
 celebrata; videtur quod non 2. quia hoc jus publicum in
 32 favorem Ecclesiae introduci non potest, cui factio privata renun-
 ciant non potest, cap. Si diligenti de foro compet. Item elec-
 tio hac fieret hoc iure prohibente: ergo pro infecta deberet
 haberi l. Non dubium, C. De legib. Item Cardinales non
 33 possunt ius majoris, id est Papae immutare, cap. Inferior 21.
 dist. Respondo quod ordinare hoc possunt concorditer, &
 tunc valet electio à majori parte ipsorum facta, & hoc
 innuitur hic, ubi dicitur: major concordia. Nec obstant iura
 34 in contrarium adducta, quia ille, qui sic electus est, non
 tantum à majori parte, imò à toto Collegio eligitur, sicut
 ille, qui à compromissariis est electus, cap. In casu infra
 eodem, & sic per hanc ordinationem nihil fit contra hanc
 decretalem, imò secundum eam. Haec enim verba Compollensium
 35 Item tenet Hostien. in vers. Quid dicitur, si com-
 promissarii, subdens Cardinales per talem ordinationem
 posse huic decretali tacite renunciare, licet illi expresse
 renunciationem tacitam, quam expresse. Simile in cap.
 Si diligenti de foro compet. & in cap. fin. de vita &
 honest. Cleric. sequitur Joan. Andr. hic num. 14. ubi dicitur:
 Postquam Cardinales ex causa ordinare inter se, ut valeat
 electio facta à majori parte, & tunc electus à majori
 parte censetur electus ab omnibus secundum Compollensium.
 Guillelm. & Hostien. cum quibus consentiunt Collectar.
 ad fin. vers. Sed numquid huic decretali, Anton. de Barr.
 num. 55. Bellam. num. 29. in 10. dubitatione, Franciscus
 de Plateo in tract. de excommuni. §. Quantum ad de-
 clarationem num. 1. Ejuemodi sententia fuit Arch. in cap.
 fin. num. 2. vers. Sed Hostiensis dicitur 79. dist. ubi ait,
 Cardinales non posse expresse huic decretali renunciare, sed
 36 posse tacite, videlicet compromittendo, vel illam viam eli-
 gendo, quia possunt inter se concorditer ordinare ut valeat
 electio à majori parte Cardinalium celebrata, & talis non
 solam à majori parte, imò etiam à toto Collegio intelli-
 gitur esse electus, sicut & ille qui à compromissariis eligitur.
 Undè per talem ordinationem non fit contra ipsam constitu-
 tionem licet de vitanda. Ita Archid. & sequuntur Dodorea
 in cap. In casu infra eod. ubi in specie Barr. num. 22.
 Nota, inquit, quod electio dicitur concorditer facta à toto
 capitulo, quando est facta à majori parte habente potestatem
 à capitulo, quando se consentiunt, ut major pars possit.
 Quod etiam docuit ibidem Bald. sub numer. 3. vers. Item.
 nota quod unanimiter. Atque ita plerumque observari à Car-
 dinalibus post gloss. in cap. Si cui in ver. Prater de elect.
 lib. 6. testatur Abb. conf. 25. incip. Quantum col. fin. n.
 4. vers. Circa quintum lib. 1. Quinimo, quod videtur
 37 mirabile, Cardin. hic num. 10. in 10. questione, post gloss.
 praelleg. dicit si omnes Cardinales nemine dissentiente sta-
 tuerent, ut statetur electio majoris partis partium com-
 paratione minorum, ut valet, cum in electione Papae
 non habeat locum forma, c. Quia propter, & in quasi.
 seq. in compromisso sequitur Compollens. & Hostien. ita ut
 fiat compromissum, & eligatur nominatus non à duabus
 partibus, sed à majori valet; & de majori etiam non sim-
 pliciter; sed comparatione minorum partium. Ex quibus
 apparet hanc esse unanimem Canonistarum sententiam, quae
 nec reprobat per id quod legitur in Clem. Ne Romani
 in princip. de elect. ut ibi notat gloss. in ver. Reprobamus.
 Ad demum eidem sententiae suffragatur, quod tam ex
 38 dispositione Juris Communi, quam ex Gregoriana constitu-
 tione licet Cardinalibus nemine dissentiente eligendi potesta-
 tem duobus, vel pluribus de Collegio committere. De Jure
 Comm. patet in cap. Quia propter, §. 2. & in cap. In casu
 inf. eod. Ab. n. 2. dicit non esse vim in numero compromissa-
 riorum, cum universalis possit eos eligere in numero sibi
 grato, & idem ante ipsum dixit Abbas Antiqu. in de cap.
 Quia propter num. 20. vers. Sed si huius adhaerens opinioni.
 Undè videmus interdum eligendi potestatem dari tribus,
 ut in cap. Cum dilectus infra eodem. Interdum quinque,
 ut in d. cap. In casu. Quandoque sex, ut in cap. Cum
 in veteri infra eod. & quandoque septem, ut infra in c.
 Cum in iure. Imò de compromisso inito in unum tantum
 est casus in c. Casum, & ibi dixi de compromisso inito
 in unum tantum ex Cardinalibus, & in c. Inter Canonicos
 infra eod. & in c. Post translationem de renunc. Ex Gre-
 39 gorianae autem constitutione id constat in §. Matura itaque
 & in §. Quod si electio. Si igitur fas est Cardinalibus eli-
 gendi potestatem committere duobus vel tribus de Colle-

gio, longè magis eisdem fas erit eandem potestatem com-
 mittere majori parti ejuemodi Collegii; magis enim consili-
 tur Ecclesiae universali, cum electio plurimorum approbat
 assensu, c. Prudentiam de off. dele. gloss. in c. Au-
 ditus in verb. Irritandum infra hoc tit. Ubi enim multa con-
 silia, ibi salus. Proverb. 24. Et in hac materia tradit Abb.
 in c. Constitutus post. num. 2. vers. Nec secundum eum inf.
 eod.
 Pro contraria vero opinione plurimum videtur urgere,
 38 quod ex Constitutione Gregorii in d. §. Quod si electio,
 nulla decernitur electio Romani Pontificis aliter celebrata,
 quam per secreta schedularum suffragia in scrutinio, seu
 scrutinio & accessu vel per compromissum, vel quasi per
 inspirationem. Quibus verbis, ut dictum est supra num.
 25. sublata est dispositio huius decretalis, & electio redacta
 est ad tres formas Concilii Generalis, de quibus in cap.
 Quia propter infra eod. Electio autem facta à majori parte
 Collegii de consensu omnium; nec videtur fulminari posse,
 ut electio per scrutinium, nec ut per compromissum, nec
 ut quasi per inspirationem.
 Non quidem ut electio per scrutinium: quia in scruti-
 39 nio ex Gregoriana constitutione, ad electionis validitatem
 requiruntur secreta schedularum suffragia duarum ex tribus
 partibus Cardinalium in Conclavi praesentium, ac prout
 factus non est, ut electio celebraretur à majori parte Col-
 legii, licet omnes consentiant, ut ita celebraretur. Nam con-
 scriptione duo exiguntur necessarii in hac forma, primum ut
 celebraretur electio per consensum, & hoc primum requisi-
 tum concurrit in electione facta à majori parte de consen-
 su omnium; unanimiter enim à toto Collegio censetur esse
 facta, ex quo facta fuit per eos, in quos totum Colle-
 gium eligendi transulterat potestatem. Quae sunt formalia ver-
 ba text. in cap. In casu, §. Quia vero infra eod. &
 dictum est supra n. 35. Deinde exigit, ut ejuemodi consen-
 sus duarum partium non aliter exprimat, quam per se-
 creta schedularum suffragia. Et hoc secundum requisitum
 omnino deficit in hac eligendi ratione, quia duarum partium
 consensus non exprimitur per scrutinium secretum.
 40 Quae interpretatio aperitissime colligitur ex textu in c. Si
 cui de elect. in 6. ubi deciditur non valere electionem factam
 à minori parte de consensu totius capituli non alia
 ratione, nisi quia ex c. Quia propter, alio omnia, duo
 substantia ad electionem requiruntur in Ecclesiis inferiori-
 bus. Alterum ut fiat à minori parte Capituli: Alterum
 ut suffragia majoris partis accipiantur in scrutinio secreto.
 Et quoniam primum requisitum non debet ubi electio fit
 à majori parte de consensu omnium, ut proxime dictum
 est; deest tamen secundum, dum dicit: Si cui eligendi
 potestas data fuerit sub hac forma, ut ipse testatur, &
 sigillatim votis singulorum de Capitulo inquisitis eum eli-
 gat, in quem plures de Capitulo partium comparatione mi-
 norum consenserint, ipsique juxta traditam sibi formam
 eum in quem non major pars, sed plures de dicto Capitu-
 lo, qui in quemquam alium direxerant vota, duxerit
 eligendum, talis electio cum praeter formas, quas gene-
 rale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis,
 fuerit attentata, robur non obtinet firmitatis. Ubi obser-
 vandum est, dum textus declarat ejuemodi electionem esse
 nullam, eò quod fit praeter formas Generalis Concilii,
 hanc nullitatem non oriri ex eo, quod electio celebrata
 fuerit à minori parte; hoc enim vitium excluditur ex quo
 omnes consenserunt, ut ita celebraretur, ut in d. §. Quia
 vero, Sed potius ex eo, quod per secreta suffragia non
 fuerit expressus consensus majoris partis Capituli, ut re-
 quirat Concilium Generale, sed plurimum duntaxat partium
 comparatione minorum. Si enim consensus majoris partis
 fuisset expressus per suffragia secreta, electio sub hac for-
 ma valida esset, ut est textus ad litteram in cap. Cum
 expediat de elect. lib. 6.
 Quemadmodum ergo de jure communi ideò non va-
 let electio Praelati facta à minori parte Capituli de con-
 sensu omnium, quia est praeter formam generalis Concilii,
 quod exigit secreta suffragia majoris partis: eodemmodo
 non valet electio Romani Pontificis facta à paucioribus,
 quam à duabus partibus de omnium consensu, cum sit
 praeter, vel contra Gregorianam constitutionem, quae requirit
 secreta schedularum suffragia, saltem duarum ex tribus
 partibus Cardinalium.
 41 Atque hinc patet responsio ad objecta. Ad textum enim
 in cap. Cum dilectus, & cap. Cum expediat, respon-
 detur ideò valere electionem factam à majori parte Capitu-
 luli de consensu omnium, quia in electionibus inferiorum
 satis est, ut major pars Capituli per secretum scruti-
 nium consentiat, juxta d. cap. Quia propter infra eod.
 At in electione Papae hodie requiruntur secreta suffragia
 duarum partium.
 Ad secundum respondetur propterea de jure communi
 potuisse Cardinales convenire, ut valeat electio celebrata

à majori parte, quia nulla forma in electione Romani Pontificis tunc temporis prescripta erat, sed sufficiebat, ut dux partes quoquomodo consentirent, ut hic in textu, & plenius dictum est supra in ult. notab. At post Gregorianam constitutionem secus dicendum videtur cum non sufficiat, nam constitutionem secus dicendum videtur cum non sufficiat, ut dux partes consentirent quoquomodo, sed certas formas servare teneantur, & ita in specie respondit gloss. in d. c. si cui in ver. Prater de elect. in 6.

42 Sed neque hæc forma eligendi videtur sustineri posse, ut electio per compromissum: nam compromissum factum in aliquam partem Collegii videtur intum in personam incertam, ac proinde non valere, per l. Item si unus, §. Si in duos, ff. De arbit. Cujus decisionem approbavit textus in c. Innotuit infra de arbit. In illis verbis: Cum legali sit provisione statutum, ut compromissum de incerta persona assumenda non teneat.

44 Deinde verò hæc forma videtur improbatà quia per eam quodammodo collegium in seipsum compromitteret: Certum est enim postquam conventum est ut valeat electio facta à majori parte, Cardinalium vota esse exquirenda, ut constare possit quis majorem suffragiorum partem obtineat, ut Joan. Monach. & alii notant in d. c. cum expediat, lib. 6. Atque ita idem collegium esset de re sua compromissor & compromissarius quod jure fieri non potest, ut probatur in l. penult. ff. de recept. arbit. cuius hæc sunt verba: si de re sua quis arbitrum factus est, sententiam dicere non potest, quia se facere juberet, aut parare prohiberet: neque autem imperare sibi, neque prohibere quisquam potest. Per quam textum Abb. in c. In Genesi, num. 2. infra eodem, dicit non posse capitulum esse iudicem, si aliquid dubium oritur inter majorem partem capituli, & aliquos singulares de capitulo, nec putat valere constitutionem capituli in contrarium.

45 Et per hoc patet etiam responsio ad ultimum motivum videlicet quod si collegium potest paucis aliquot eligendi potestatem committere, ergo multo magis majori parti. Etenim non videtur procedere hoc argumentum, quia hæc potestas transferri non potest in personas incertas, nec in seipsum, & ita videtur respondere Joan. Monach. in d. c. si cui de elect. in 6.

47 Non potest denique hæc forma eligendi sustineri, ut quali per inspirationem; si quidem hæc fieri dicitur cum omnes Cardinales quasi astanti Spiritu Sancto, aliquem unanimiter viva voce summum Pontificem proclamant; adeo ut si vel unus dissentiat, aut contradicat, non reputetur inspiratio Dei communis fuisse, ut in decretali, Quia propter ex Gregoriana constitutione in §. Matura, §. Quod si electio. In hac autem forma eligendi consensus totius collegii in personam certam non fertur, nec viva voce ab omnibus Romanus Pontifex proclamatur. Unde electio hujusmodi ad formam quasi inspirationis referri non potest.

48 Ac præterea major pars collegii in quam intum est compromissum, non prohibetur de speciali persona trahere ad negotium electionis melius & celerius absolvendum. Imò tractatus in hac forma per compromissum, de qua agitur est unum ex substantialibus requisitis, ut post Bald. notat Butr. in d. c. In causa, num. 2. infra eod. Et tamen hic tractatus adeo repugnat electioni quasi inspirate, ut electio prævio tractatu celebrata dicatur potius per intigationem, quam inspirationem, ut ait Guillelm. Card. in tractatu de elect. novor. Prælat. c. 52. & par. 2. c. 11. Joan. Andr. c. Quia propter, num. 40. infra eod. post Host. ibi, num. 50. & in summa eodem tit. §. Qualiter v. Tertia forma, Card. Jacobat. de Concil. lib. 4. art. 4. p. 250. Specul. in tit. de elect. §. fin. & Ripa respons. 30. aliis §. num. 10. eod. tit. inferentes propterea causam fuisse electionem Patrensis electi; quam Bernardi glossa dicitaverat, quia dicebatur habito diligenti tractatu fuisse per inspirationem, seu quasi electum, & idipsum clarè constat ex dicta constitutione Gregoriana in eodem §. Quod si electio, ubi pro forma electionis quasi per inspirationem exigitur, ut sit nullo præcedente de persona speciali tractatu.

49 Ac denique major pars collegii in quam fieret compromissum, non prohibetur eligere per scrutinium secretum. Imò honestius esset, ut eo modo eligeret, ut ait Anton. de Butr. in d. c. Quia propter, num. 45. & tamen electio quasi per inspirationem non potest consistere, nisi fiat per verbum eligi intelligibili voce prolatum, ut statuitur in eadem constitutione locis citatis & tradunt Specul. & Ripa ubi supra.

50 Quomobrem hæc ratio eligendi cum ad nullam ex præscriptis formis referri possit, consequens est ut nulla potius, atque irrita sit ex constitutione Gregoriana in dict. §. Quod si electio, adeo ut nec consistere possit ob unanimitatem Patrum consensus; tum quia hoc jus publicum, in favorem universalis Ecclesie introductum est, cui re-

51 Et in his terminis loquitur textus in d. c. si cui, de elect. lib. 6. ibi enim fuit intum compromissum in uno de capitulo hæc forma, ut ille vocis omnium sigillatim ac secerè exquirat, eum eligeret, in quem non major pars capituli, sed plures partium comparatione minorum consentirent. Notandum ergo si electio ibi declaratur invalida, quia non adfuerunt secreta suffragia majoris partis capituli, prout requiritur ex forma generalis concilii, ut latius ostensum est supra n. 40.

53 Quæ quidem declaratio satis colligitur ex verbis glossæ

nunciari non potest pacto privatorum ut hic notat Compoll. n. 6. tum quia certus Cardinalium constitutionem Papæ super electione Romani Pontificis immutare non potest, ut est expressum in Clem. n. Romani in princ. de elect. ubi reprobatur contraria opinio; tum denique quia electio irritans in constitutione Gregoriana appositum inducit formam Bald. in l. 1. ff. de liber. & posthum. formæ autem non potest renunciari, ut notat Bart. in l. De his, ff. De transact. Albert. Brun. in tract. de forma, fol. 33. col. 1. Et propterea ubi tale decretum apponitur, consensus partium nihil operatur, gloss. in c. statutum, in princ. in ver. committatur, de refer. in 6.

54 Et ed magis quia in eadem constitutione statutum est his verbis: postremo iisdem omnibus & singulis S. R. E. Cardinalibus & eorum sacro collegio inhihemus ne contra hæc, vel horum aliquod statuerent, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, alterare, mutare, seu aliquo modo facere, tractare, moliri, vel attentare præsumant. Et in bulla ceremonialis apposta est etiam clausula, sublatæ, per quam admittere Cardinalibus aliter statuendi & iudicandi facultas. Rota apud Seraph. de 35. n. 5.

55 His in utramque partem adductis pro solutione questionis præmittitur constitutiones omnes juris communis de Prælatorum electionibus loquentes habere locum in electione Papali præter illas solas, quibus per hæc decretalem & per jura nova de electione Papæ loquentia fuit specialiter derogatum argum. l. præceptimus, in fine, C. De appellat. l. sancimus, C. De testam. c. cum expediat, de elect. in 6. & declarat formaliter Bellam. in cap. si cui, Apostolicæ n. 4. & ibi etiam Præpos. n. 2. vers. Item ex hoc inferet Bellam. 79. dist. quo præmissis, considerabam S. R. E. Cardinales tribus modis posse convenire, ut valeat electio facta à minori parte collegii.

56 Primus est, cum omnes & singuli compromittunt in aliquos ex sacro collegio, hæc tamen forma adjecta, ut compromissarii vel singulorum per secretum scrutinium exquisitis, eum eligant, in quem major pars collegii consenserit. Et hic primus modus validus erat de jure communi, quando in electione Romani Pontificis non habebant locum formæ, ut tenet gloss. in cap. si cui, in ver. præter de elect. lib. 6. & Anton. de Roll. in tract. de potest. Papæ, §. secundum unum tractatum, n. 8. Sed hodie repugnantè supradicta constitutione, hic modus non videtur posse consistere; quandoquidem habet implicitas duas formas eligendi alteram scilicet per compromissum, cuius vigore compromissarii eligunt eum, in quem major pars collegii consensit, alteram scrutinii, cuius vigore iidem compromissarii vota singulorum scrutantur ad effectum eligendi eum, in quem compererint consensisse majorem partem collegii. Et quidem in ea parte, que pertinet ad compromissum, electio sustinetur, quia est compromissarii eligant eum, in quem consensit major pars collegii dumtaxat; tamen ex quo omnes consenserunt ut ita electio fieret, omnes elegisse videntur, ut est textus in cap. In causa, §. quia verò, infra eod. & tenet Compoll. & alii, quos citavimus supra num. 31. usque ad num. 37. Et ita hæc in parte censetur satisfieri Gregorianæ constitutioni, quia in electione per compromissum requiritur consensus omnium nemine dissentiente. Sed in ea parte, que respicit scrutinium electio sustineri non potest. Ratio est, quia in hac forma electionis per scrutinium, quod spectat ad rem præsentem ex constitutione Gregoriana duo substantialia requiruntur, ut etiam dictum est supra num. 39. Primum enim requiritur consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium in conclavi præsentium. Et hoc primum requisitum similiter concurret hoc casu quia nedum dux partes; sed omnes & singuli censentur consentire propter consensum ab initio præstitum in compromisso nemine dissentiente intuto, ut proxime dictum est. Deinde requiritur ut hujusmodi consensus exprimat; sed per secreta schedularum suffragia & hoc secundum requisitum omnino deficit in hoc primo modo eligendi, quia in scrutinio non concurrunt secreta suffragia duarum partium; sed tantummodo majoris partis collegii. Et consequenter irrita est electio, ut potè celebrata contra formam constitutionis, cui Cardinales renunciare non possunt, Clem. 2. in princ. de elect. & plenius dictum est supra n. 53. & seqq.

57 Et in his terminis loquitur textus in d. c. si cui, de elect. lib. 6. ibi enim fuit intum compromissum in uno de capitulo hæc forma, ut ille vocis omnium sigillatim ac secerè exquirat, eum eligeret, in quem non major pars capituli, sed plures partium comparatione minorum consentirent. Notandum ergo si electio ibi declaratur invalida, quia non adfuerunt secreta suffragia majoris partis capituli, prout requiritur ex forma generalis concilii, ut latius ostensum est supra n. 40.

59 Quæ quidem declaratio satis colligitur ex verbis glossæ

Quæ quidem declaratio satis colligitur ex verbis glossæ in cap. cum expediat, in v. Inquisitis de elect. in 6. ubi ait ejusmodi formam esse partem ex scrutinio, partem ex compromissum, & sequitur Butr. ibi n. 10. ad fin. & Anchar. in 2. notab. Et quatenus sit forma per compromissum, ut placet Joan. Mon. & Joan. Andr. adhuc tamen est nulla, cum sit determinata, seu qualificata per aliam formam non approbatam à generali Concilio, ut advertunt Butr. & Anchar. locis citatis, & in his tantum terminis procedunt ea quæ in contrarium retulimus supra n. 38. & seqq. Sicut igitur electio inferioris prelati secundum hunc primum modum celebrata iudicè decernitur invalida in d. cap. si cui, de elect. in 6. quia in scrutinio non fuit per secreta suffragia expressus consensus majoris partis capituli; sed plurimum duntaxat partium comparatione minorum, quod est contra formam decretalis. Quid propter, infra eod. Ad eundem primum modum invalida est electio Papæ, cum in scrutinio secundum hæc formam per secreta schedularum suffragia non sit expressus consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium, sed tantummodo majoris partis collegii, quod est contra formam Gregorianæ constitutionis.

Secundus verò modus est cum Patres similiter nullo dissentiente compromittunt in aliquos de collegio; ita tamen ut compromissarii teneantur eum eligere, in quem liberè ac nulla formà observatà major pars collegii consenserit. Qui modus in hoc differt à primo, quod in illo expressum fuit, ut consensus majoris partis exprimeretur per secretum scrutinium juxta terminos d. cap. si cui, de elect. in 6. in hoc autem non item. Quam differentiam agnoscent illic Doctores, ut mox dicetur. Et hic quidem secundus modus, ut credimus, non improbatur à Gregoriana constitutione; sicut non improbat in electionibus inferiorum Prælatorum, ut est textus in d. cap. cum dilectus, §. Verum, infra eod. Cujus dispositio non fuit postea abrogata per concilium generale in decretali, quia propter, ut deciditur in cap. cum expediat, eodem tit. lib. 6. Est enim pura & simplex electio per viam compromissi nemine dissentiente intui, ut in d. §. Verum, non autem mixta compromisso & scrutinio, aut determinata per scrutinium, sicut est illa que improbat in d. cap. si cui; & ita ibi expresse declarat Petr. de Anchar. sub n. 3. his verbis: Ego reddo aliam rationem & dico, quod in casu hujus capituli magis considerantur vota scrutini, quam forma compromisso, à qua forma videtur Canonici resistere, contrarium in scrutinio disponendo. Secus credo si plurius, sane seipsum, data esset potestas eligendi juxta formam hic tractatam sine inquisitione votorum; sed simpliciter propter eis & pluribus eorum placuerit: nam si duo unum, duo alium & tres alium eligant, validè electio trium; quia plures compromissarii non eligunt tantquam collegiati, sed tanquam singuli. Ergo valet quod sit à pluribus per notata in cap. Quoniam, de Jurat. non, ita hoc casu in unum possunt transferre totalem potestatem, ita hoc casu in tres & septem translati videntur. Ita Anchar. quem totidem serè verbis sequitur Franc. Sed & Gemini ibidem. Aliud, inquit, est dare potestatem, seu formam eligendi sub certa forma & ita procedit ista glossa cum textu. Aliud est ordinare ut procedat liberè sine aliqua data forma & isto ultimo casu non procedat iste textus. Quæ sunt opinio Lapi, quam veram putat ibi Anchar. in fine, & sequitur Franc. n. 4. & Petr. à Bixio in Directorio elect. par. 3. c. 17. n. 4.

58 Ac propterea videmus in Ecclesiis inferioribus valere compromissum factum in aliquam hæc forma, ut ille eligat eum, quem postea elegerit aliqui de capitulo, ut est textus in c. In causa, infra eod. ubi DD. not. & in specie Abb. n. 2. Ergo similiter in Ecclesia Romana valebit compromissum factum in aliquam hæc forma ut ille eligat eum, quem postea elegerit major pars ejusdem collegii, cum nulla ratio diversitatis afferri possit.

Neque dicitur, idè hæc posterioriorem formam non valere, quia scilicet collegium videretur quodammodo in seipsum compromittere contra textum in l. penult. ff. de arbit. Etenim si hoc verum esset, sequeretur ut multo minus liceret compromittere in aliquos adjecta hæc forma, ut compromissarii eligent eum, in quem dux partes collegii consentirent; Longè enim magis collegium tunc videretur in seipsum compromittere, cum magis collegium videatur representare dux partes illius quam major pars tantum, ut in c. si quando, & in c. Indemnitas, de elect. in 6. & tamen hoc est factum, quia valet compromissum intum à Patribus hæc forma, ut compromissarii eligant nominatum à duabus partibus collegii, per textum in dict. cap. cum dilectus, infra eodem, & in cap. cum expediat, eod. tit. lib. 6. Idque nemo inficiatur.

59 Ac denum si urgeas, hæc forma iudicè non videri sacris Canonibus consentaneam. Quia ejusmodi compromissum videtur intum in personam incertam contra text. in c. Innotuit, de arbit.

Respondemus eandem objectionem fieri posse in compromisso intum in aliquam hæc adjecta formà, ut ille cum eligat, in quem dux partes collegii consenserint. Et tamen hæc forma compromissi valida est, ut dictum est supra proxime.

Præterea compromissarii ad eligendum possunt à principio esse incerti, certificandi tamen per eos, quibus est data eligendi potestas, ut dicit Abb. in d. In causa, n. 2. infra eod. Qui propterea subdit ita esse limitandum textum in d. c. Innotuit, de arbit. idque fultus proficitur in d. c. Innotuit & in cap. seqq. ubi de hoc est textus secundum intellectum glossæ & Innocentii, qui placet eidem Abbati; & sequitur Petr. à Bixio in Directorio elect. par. 3. cap. 17. n. 5. itaque hic secundus modus eligendi, qui tandem non est nisi per compromissum nemine dissentiente intum, nec à sacris Canonibus, nec à prædicta constitutione videtur improbatum, cum non habeat implicitam formam scrutini, in qua sola fundatur ratio prohibitionis, d. c. si cui, de elect. in 6. Sicut non improbat de jure communi in Ecclesiis inferioribus, ut patet in dict. cap. cum dilectus, infra eod.

Tertius denique modus est cum Cardinales unanimes directè & immediatè compromittunt in majorem partem collegii. Et tunc aut in compromisso adjecta forma ut major pars eligere debeat servatà formà scrutini & puro compromissum non posse consistere, quia annexam habet scrutini formam quæ ex dicta constitutione servari non potest, nisi concurrant secreta suffragia, saltem duarum ex tribus partibus Cardinalium, ut similiter conat ex jam dictis in primo modo n. 56.

60 Aut verò nulla præscribitur forma, sed simpliciter fit compromissum in majorem partem collegii, quo casu satis est, ut quomodolibet appareat de consensu majoris partis, cum compromissarii non arcitentur ad eligendum servatà formà scrutini, vel alia, ut notat gloss. Joan. Monach. Joan. Andr. & Gemini in d. c. si cui, de elect. in 6. Butr. in c. Quia propter, n. 45. infra eod. & Petr. à Bixio in Directorio elect. par. 3. cap. 17. n. 4.

61 Ex hoc casu hic tertius modus nec à constitutione Gregoriana, nec à jure communi improbatum videtur. Non à constitutione, quia per eam in proposito nihil aliud requiritur in electione, quo fit per viam compromissi, quam ut fiat ab omnibus Cardinalibus nemine dissentiente. Quod requisitum concurret in hac forma compromissi, ut supponitur de jure communi autem posse Cardinales unanimes directè compromittere in majorem partem collegii, concors canoniarum sententia est, ut abunde ostensum est supra d. n. 31. usque ad n. 37. Et probatur præter rationes ibi adductas, quia si ejusmodi compromissum esset à jure improbatum, id tantum accideret aut quia major pars collegii esset incerta contra textum in c. Innotuit, de arbit. Aut quia collegium hoc modo in seipsum compromitteret contra l. penult. ff. eod. Neutrum autem ex his videtur obflare.

62 Et quidem non primum, quia est personæ Cardinalium constituentes majorem partem collegii non sunt omnino certæ, tamen est certa illa pars collegii, in quam intum est compromissum idque satis est, quia potestas eligendi hoc casu non transferitur in singulares personas, sed in quorundam, seu partem universalem ipsius collegii, que semper est certa, licet varientur personæ, Balli in l. Civitates, §. In Decurionibus, num. 1. ff. Quod cuiusque uniusque nom.

63 Ideoque videmus valere compromissum intum in Collegium, imò & in Concilium Generale, ut respondit Gemini. conf. 65. num. 9. & 10. & tamen eo casu ad eligendum non requiritur consensus omnium, & singulorum, quia compromissum non est intum in personas, sed sufficit major pars Collegii, ut tenet Butr. in c. In causa, num. 2. & Petr. à Bixio in Directorio elect. par. 3. c. 17. num. 3. ubi alios refert, & constat ex his que scripsit Anchar. in d. cap. si cui, num. 3. eod. tit. in 6. Sicut ergo compromissum ab aliquo intum in Collegium valet, quamvis personæ majorem partem illius constituerent, quæ ad electionem sufficiunt, videantur incertæ, ita etiam valere debet si expresse fiat in majorem partem Collegii, cum major pars sit expressio ejus, quod tacite inest, quæ nihil operatur ut l. 3. ff. De legat. primo, cum similib. Præterea valet compromissum de jure communi intum hæc formà adjecta, ut ille eum eligat, in quem major pars Capituli consenserit, ut est textus in d. cap. Cum dilectus, infra eod. & in c. Cum expediat, eod. tit. in 6. & tamen eo casu compromissum censetur intum in majorem partem Capituli, ut patet ex his, que trahit Abb. in d. cap. In causa, num. 2. & Joan. de Anan. num. 1. infra eodem. Ergo non vitatur hæc forma compromittendi ex eo quod maior pars Collegii videatur incerta.

64 Sed nec videtur vitari ex eo quod hoc modo sacrum Collegium videtur quodam modo in seipsum compromittere: adveniens enim est enim majorem partem Collegii potest dupliciter considerari. Primo simpliciter, & absolute, & tunc ubi est major pars, ibi requiritur esse dicitur totum Collegium, & in Genesi, & c. Ecclesia vestra, infra eod. c. 1. Inter Canonicos, in ver. Capituli, infra eod. gloss. in 6. & de his que sunt a major. par. & notat gloss. in 6. & docet gloss. in d. c. Inter Canonicos, in v. Aliam.

65 Coram est autem dum sacrum Collegium, nullo ex Cardinalibus discrepante, compromittit in majorem partem ipsius, hanc partem non esse absolutam, & simpliciter accipiendam, ita ut integrum Collegium compromitteret: sed esse accipiendam, ut contra distinguitur a toto Collegio compromittente, sicut accipitur in d. cap. Cum dilectus. Quando fit compromissum in aliquo eo pacto, ut ille eligat eum, quem major pars Capituli nominaverit. Eo enim casu quavis compromissum etiam in majorem partem Capituli ab eodem Capitulo initum censetur ut superius diximus: tamen non idem compromissum vitari quali Capitulum in seipsum compromittent. Ratio est, quia illa pars accipitur illic, ut contra distinguitur a Capitulo universo. Eodem igitur modo major pars hoc casu integrum Collegium non facit nisi per representationem, ut inquit Romam. cap. 366. numer. 4. quia scilicet ad electionem procedere debet vice, & nomine totius Collegii: seu per fictionem, ut dicit Abb. in d. cap. In causis num. 6. inf. eod. quia, inquit, quod fit per compromissum, fingitur esse factum per ipsum committentem. Quomodo etiam singularis persona de Collegio ipsum Collegium representat, licet Collegium non faciat, ut constat ex decretali, Quia propter, inf. eod. ibi. Qui vice omnium Ecclesie viduate provident de Pastore. Quemadmodum ergo speciales illi compromissarii quavis eligant vice omnium, & eo modo Collegium representent, non tamen dicuntur facere Collegium, adeo ut idem Collegium in seipsum compromittent, ita etiam illa major pars Collegii, tamen vice omnium celebret electionem, non tamen ita Collegium constituit; ut compromissum in se initum videatur.

66 Sed objicit; post factum compromissum vota singulorum exquiri debent, ut constare possit an quis habuerit suffragia majoris partis, ut in d. c. Cum expediat, notat Arch. in v. Secr. Joan. Mon. n. 6. v. Item hac accessio. Innoc. & Compot. in c. Quia propter, inf. eod. Ergo Collegium videtur per hanc formam compromissum in seipsum, ita nego assumptum, quia vota singulorum tantummodo scrutanda sunt, quando electioni per compromissum adicitur etiam forma scrutini, juxta textum in d. c. Cum expediat, id est cum fit compromissum in aliquem adjecta forma, ut votis omnium secretis, & sigillatim inquisitis, eum eligat, in quem major pars Collegii consenserit; qui est primus modus compromittendi, de quo egimus supra num. 56. & in his terminis loquuntur Archid. qui notabiliter ponderat ver. Sigillatim. Joan. Mon. & alii proxime citati. Secus autem est quando compromissum est simplex; tunc enim satis est ut de consensu majoris partis appareat, quomodo nec scrutinium requiritur, ut declarat gloss. in d. cap. Cum dilectus, in ver. Examinatis, inf. eod. Butr. in d. cap. Quia propter, num. 41. & notat idem Joan. Mon. Joan. Andr. & Gemin. in cap. Si cui, hoc tit. lib. 6.

67 His accedit, quod etiam Vincentius in d. c. In causis infra eod. sententia in compromisso consensum non debere esse singulorum, sed in communi, ita ut sicut ex singularibus consensibus fit communis electio, ita ex singularibus fieri debeat communis potestatis translatio; tamen Papa determinavit contrarium, ut ait Compotell. in cap. Quia propter, infra eod. quia licet electio sit universalis, translatio tamen potestatis est singulorum: transferunt enim jus, quod habent & singuli debent sigillatim requiri, & expressum in hoc consentire, nec sufficit ut unus alius non contradicentibus, vel aliqui de eisdem compromittant suo, & aliorum nomine; & sequuntur totidem verbis Petr. de Anch. in 2. notab. & Joan. de Ann. titidem in 2. notab. in d. cap. In causis. Quod patet etiam ex eo, quia aliquid esse commune pluribus ut singulis ex hoc vel maxime dignoscitur, quod factum majoris partis non prejudicet dissentienti gloss. de DD. in c. Cum omnes de cons. & notat Anchar. in d. c. Si cui; num. 3. de elect. in 6.

68 Sicut & contra aliquid esse commune pluribus ut universis, ex eo potissimum dependitur, quod major pars prejudicet minori cap. 1. de his que sunt a major. part. cap. 64. Ex l. Quod major. ff. Ad municip. Compromissum autem fieri non potest, si vel unus dissentiat, aut contradicat, quia cum singuli vocem habeant in electione, nemo suffragio suo privari debet, aut compelli suo dare alteri ut dicit gloss. in d. cap. Quia propter, in ver. Vice omnium, quam communiter sequuntur Doctores: & constat ex Gregoriana constitutione in d. h. Quod si electio. Cum igitur compromissum sit singulorum, nullum videtur inconveniens, ut Cardinales, ut singuli, compromittant in majorem partem Collegii, ut in Collegium, sicut non est inconveniens, ut Abbas qui caput est Capituli, ut alius de Capitulo compromittat in ipsum corpus Capituli, ut notat Specul. in tit. de arbitrat. §. Sequitur num. 21. vers. Sed numquid Abbas, & Marcus Antonius Blancus in tract. de compromiss. quasi. 2. num. 54. Diversis enim respectibus non repugnat ut idem sit compromissor & compromissarius, ex not. per Calderin. in ver. c. De illis, in 7. quest. de raptor. & Abb. in c. Cum inferior de major. & obed. Ex quibus videtur concludendum sustineri posse hunc tertium modum compromittendi in majorem partem Collegii, dummodo tamen fiat ab omnibus nemine dissentiente, ut ex dictis constat & latius dicam infra in questione proxime sequenti num. 90. vers. Septimus & ultimus casus.

69 Successive quaero, an compromissum in aliquos ex Cardinalibus initum hac forma adjecta, ut compromissarii votis singulorum inquisitis, in Romanum Pontificem eligere debeant eum, in quem duae partes Collegii consenserint, sicut possit a duobus ex tribus partibus Cardinalium, an vero requiratur consensus omnium, & singulorum.

70 Utilitas quaestiois est spectat, quia hanc forma si sit Canonica, plurimum potest aliquando proficere celeritati electionis. Primum, quia duae partes Collegii poterunt electionem celebrare etiam per scrutinium apertum aut alio modo, ut notat gloss. in c. Cum expediat, de elect. lib. 6. in ver. Inquisitis, quae propterea addit hanc formam esse meliorem, & expeditiorem quo habeamus. Non enim inquisitis, Canonici volunt liberè jus suum in alios transferre & dicit illi potestatem praeficiendi Praelatum. Per formam scrutini grave est procedere, nec omnes bene sciunt illam formam, & boni Juris praesentiam ignorant in ea deficient. Expedientius ergo servabitur ista forma. Hae glossa. Deinde quia facilius est, ut descendant in hanc viam compromissi duae partes Collegii, quam omnes & singuli Cardinales. Ad demum quia in hanc formam electores libentius consentiunt cum per eam nullus suo privetur suffragio, ut inferius dicetur.

71 Difficultatem ingerit constitutio Gregorii XV. de electione Romani Pontificis, quae in §. Quod si electio, nullam decernit electionem per viam compromissi, si aliter fiat compromissum, quam ab omnibus Cardinalibus in conclavi praesentibus nemine dissentiente. Et in §. Postremo, prohibet Patribus quidem adversus constitutionem statuerent, vel ordinare. Et in Bulla confirmatoria Ceremonialis hac de re editi apponitur clausula, *sublata*, ita ut prout non liceat sacro Collegio hanc formam renuicare, ut abundè ostensum est supra in questione precedenti, num. 53. & 54.

72 Sed in oppositum, videlicet compromissum sub forma superius proposita fieri posse a duobus ex tribus partibus Cardinalium videtur posse suaderi, quia consensus omnium & singulorum in forma compromissi necessario requiritur ex constitutione Gregorii in electione Papae, sicut de Jure Communi requiritur in electionibus inferiorum ex decreto Generalis Concilii, in cap. Quia propter, infra eod. adeo ut propter unius dissentium, vel contradictionem actus inficiatur, ut ibi notat glossa, quam communiter DD. sequuntur, ut testatur Abb. in cap. In causis, num. 3. infra eod. & tamen in compromisso inito in aliquem hac forma, ut ille votis singulorum inquisitis eligat eum, in quem major pars Capituli consenserit, omnium consensus non requiritur, sed sufficit majoris partis, ut determinat Lap. Abb. in c. Cum expediat, in trinit. & circa med. vers. Sed numquid de elect. lib. 6. Cujus dictum extollit inter alios Gemin. ibid. col. 2. vers. Sed quartus Lapsus. Ergo nec in electione Papae requiritur in ejusmodi compromisso consensus omnium & singulorum, sed duae partes Cardinalium sufficient, cum constitutio hac in parte recipiat interpretationem passivam à Jure Communi l. Jurisdictionum, §. Si pariter. ff. De pact. gloss. Bartol. & DD. in l. Secundam, ff. Qui jure d. cogat.

73 Atque hujus sententiae praecipuum fundamentum est, quia quando fit compromissum simpliciter, ideo requiritur consensus omnium & singulorum consensus, quia nemo invitus privari debet jure suo, nec compelli suffragium suum alteri committere, ut notatur in Decretali, Quia propter, infra eod. Nam ut inquit Abb. infra in c. In causis, cujuscumque intererit singulariter, ut eligat per se, non per alium

74

75 ite quilibet potest contradicere ne fiat compromissum, & sequitur totidem verbis Petr. à Baxio in director. elect. par. 3. cap. 18. num. 2.

76 Hec autem ratio cessat in compromisso limitato secundum formam in dubio propositam: quia compromissarii votis singulorum scrutari debent: atque ita jure suffragium ferendi nullus ex electoribus privatur, ut ut textus in d. c. Cum expediat. Et ibi declarat Cenit. loco citato, & Francus propè finem, ubi quod dicitur, inquit, per compromissum non potest procedi nisi omnes consentiant, intellige si fiat compromissum simpliciter, secus si cum forma, ut voces singulorum perscrutentur; quia cum non prejudicet alius, poterit per majorem partem compromitti alius contradicentibus, & valeat electio facta ex tali compromisso, dummodo dignus eligatur. Idem post Joan. de Lign. tenet Anton. de Butr. in d. cap. Cum expediat. n. 10. ubi ait: Si factum est compromissum, ut compromissarius eligat scrutari votis singulorum, quia tunc non tractatur de praesudicio voti, non est necesse, ut omnes consentiant.

77 Et ita hanc sententiam in propriis terminis electionis Romani Pontificis tenent Anton. de Rosell. in tract. de potest. Papae. §. ff. secundum unum tractatum, n. 8. his verbis: Sed hic potest dubitari, cum dixerim opus esse duas partes Cardinalium consistere, an esset casus aliquis, in quo possit sufficere minor numerus. Dico quod sit, si forte Cardinalis prius statuerit inter se quod electus à majori parte ipsorum foret Papa. Tunc per habere majorem partem quavis non haberet duas partes Cardinalium, esse Papa, per textum in d. c. Licet, de elect. ibi, nisi major concordia intererit. Et est ratio, quia tunc electio taliter dicitur electio ab omnibus, si omnes in eadem constitutionem consenserint; sed à duobus partibus, si duae tantum partes hoc statutum consenserint. Quod statutum duas partes sola possunt facere etiam alii contradicentibus, ut in d. c. Licet, vers. Nisi major, & ita quod gloss. in d. c. Si cui, de elect. in 9. in ver. Et nota. Item dicit si omnes consenserint compromittere in aliquo suo eligendi, tunc electus à talibus compromissarius est Papa, quia censetur esse electus ab omnibus d. c. Quia propter. Sed in hoc casu est notandum quod compromissum non potest fieri, nisi consentientibus omnibus Cardinalibus, quia dissentienti non debet fieri praesudicium in voce sua, l. Sabius, ff. comm. dividend. quod scilicet esset quod fuerit lex, quod electus à majori parte esset Papa, quia in tali lege non fieret praesudicium alicui in voce sua, & ideo sufficeret in hac lege duarum partium Cardinalium consensus. Ita volunt DD. in d. c. Licet, & in c. ubi periculum, & in Clem. in Romanis, & ibi gloss. in ver. Reprobamus, & est ratio, quia quando fit aliquis praesudicium in singulari, sicut in via compromissi, omnium consensus requirit. Ita notatur in d. c. Quia propter, §. de his qui sunt solam Capitulum praesudicium, ut quando statatur quod electio sufficit à majori parte, ut cap. cum omnes, de cons. Hoc Anton. de Rosell.

78 Eodem hanc opinio in electione Romani Pontificis verificanda videtur in terminis juris communis. Ad post Bullam Gregorii XV. esse habet difficultates, quas inferius adducemus. Quomobrem pro clarioris quaestiois solutione, quia materia perdifficilis est, & involuta, perstringendo omnia dicta tam in hac, quam in precedenti quaestione, arbitror sequentes casus esse distinguendos.

79 Primum casus est, in compromisso à Cardinalibus finito in aliquos de Collegio hac forma, ut compromissarii votis singulorum per secretum scrutinium inquisitis teneantur eligere in Romanum Pontificem, in quem duae ex tribus partibus Cardinalium consenserint. Et quidem hujusmodi compromissum credimus esse validum tam de jure communi, quam ex Gregoriana constitutione. Probatur appertissimè in c. Cum expediat, de elect. lib. 6. ubi est expressum posse sub hac forma licite compromitti, ut compromissarii secretis, & sigillatim voluntariis omnium inquisitis, teneantur eum eligere, in quem major & sanior pars Capituli consenserit, & eandem formam non fuisse postea abrogatam per Concilium generale, quod tres formae praescriptae in electione Romani Pontificis.

80 Nec obstat Decretalis, Si cui, eod. tit. & lib. 6. Nam propterea ibi declaratur invalida electio celebrata per compromissum ut presertim limitatum, quia votis singulorum secretis inquisitis, in electum consentiunt plures tantum de Capitulo partium comparatione minorum, quod est contra formam Generalis Concilii, requirentis secreta suffragia majoris partis Capituli in electionibus inferiorum. Et hoc inquit littera ibi, non à majori parte Capituli, sed à pluribus partium comparatione minorum, quali fit à majori parte Capituli celebrata fuisse, nullatenus fuisse improbatum, ut ibi notat gloss. in ver. Non major pars, & hoc ille textus concordat cum d. cap. Cum expediat. Atque ita hinc primus modus quavis habeat implicitam formam compo-

81

82 missi & scrutini, ut per Archid. in d. c. Cum expediat circa fin. in ver. Concilium, tamen cum in scrutinio servetur forma Gregoriana Constitutionis, quia duae partes consentiant per secreta schedularum suffragia, non est per constitutionem abrogatum, ut patet ex dictis, & suffragia ostensum est supra in primo modo quaestiois precedentis num. 56.

83 Hoc autem primo casu existimo compromissum fieri posse à duobus ex tribus partibus Cardinalium hoc, si fallor, validissimo fundamento. Nam consensus omnium, nemine discrepante, in simplici compromisso ita requiritur ex decreto Generalis Concilii in inferioribus Ecclesiis, sicut requiritur ex constitutione Gregorii in Ecclesia Romana. Sed in Ecclesiis inferioribus in compromisso secundum hanc formam limitato sufficit consensus majoris partis Capituli, non obstante decreto Generalis Concilii partis Capituli, non obstante decreto Generalis Concilii secundum opinionem Lapi, quam communiter sequuntur DD. in d. cap. cum expediat, ut patet ex dictis num. 75. Ergo similiter in Ecclesia Romana in hujusmodi compromisso sufficit consensus duarum partium in hujusmodi compromisso sufficit consensus duarum partium non obstante Gregoriana constitutione, & hoc per rationem ejusdem Lapi, quia cum in hac forma omnium vota sigillatim, & secreto exquiri debeant, nulli fit praesudicium in voce sua. Et ideo in Ecclesiis inferioribus ejusmodi compromissum fieri potest à majori parte Capituli, & in Ecclesia Romana à duobus ex tribus partibus Cardinalium secundum opinionem Antonii de Rosell. de qua supra lib. num. 77. cui in hoc primo casu non adversatur Gregoriana constitutio, quae videtur intelligenda in compromisso simplici, non autem in limitato, sicut Doctores intelligunt decretum Concilii Generalis, in d. c. Quia propter infra eod.

84 Secundus casus est in compromisso cum forma ut compromissarii votis singulorum inquisitis, eligere debeant eum in quem duae ex tribus partibus Cardinalium consenserint. Qui modus in hoc differt à precedenti, quod in illo expressum est ut vota singulorum exquiri debeant per secretum scrutinium in hoc vero simpliciter ut debeant exquiri nulla facta mentione scrutini secreti, vel aperti. Sed nihilominus advertitur hunc secundum modum in effectu non differre à primo, quia illa verba, *votis singulorum inquisitis*, intelligi debent per secretum scrutinium, juxta textum in d. c. Si cui, & d. c. cum expediat, de elect. in 6. Alioquin si intelligerentur per scrutinium apertum, compromissum non valeret, ut patet in casu proxime sequenti. Et ita existimo hanc formam validam esse & fieri posse à duobus ex tribus partibus Cardinalium, dummodo consensus duarum partium à compromissariis exquiratur per secreta schedularum suffragia secundum ea quae dicta sunt in precedenti casu.

85 Tertius casus & quidem multo difficilior, est in compromisso inito hac forma adjecta, ut compromissarii votis singulorum quomodolibet etiam per scrutinium apertum inquisitis, eligere debeant eum, in quem consenserint duae ex tribus partibus Cardinalium: quae forma si esset canonica, posset aliquando multum conducere celeritati electionis per ea, quae dicta sunt in principio hujus quaestiois n. 72. Et quidem de jure communi hanc forma valida erat, & poterat fieri à duobus ex tribus partibus Cardinalium, ut constat ex dictis supra n. 75. Ratio est, quia tunc temporis nulla forma in electione Romani Pontificis erat praescripta; sed satis erat ut duae partes Cardinalium, sive per scrutinium secretum, sive apertum, sive per adorationem, sive alius quomodolibet consentirent in aliquem, ut in electum secundum Innocentium hic, cum quo transeunt communiter Doctores, ut dixi supra in ultimo notabili. Et hanc rationem in terminis assignat gloss. communiter approbata in d. c. Si cui, in ver. praeter, de elect. lib. 6. & tenet in fortioribus terminis Ant. de Rosell. supra. sub n. 77. vers. & ita hanc sententiam. At verò post Gregorianam constitutionem existimo ejusmodi compromissum aut fieri nullatenus posse, aut saltem ad illius validitatem requiri consensus omnium nemine discrepante.

86 Dixi primo, nullatenus fieri posse: quoniam habet ratio eligendi habet implicitam formam compromissi & scrutini, ut patet ex dictis in quaestione precedenti n. 56. & 57. Et quavis respectu compromissi satisfiat constitutioni, si fiat ab omnibus nemine dissentiente; tamen non satisfiat respectu scrutini, quia in eo ex constitutione Gregorii necessario requiritur consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium non per scrutinium apertum, ut habet forma hujus tertii casus; sed per secreta schedularum suffragia, ut latius dictum est supra eod. n. 56. Alioquin praeter tres formas à constitutione praescriptas in electione Romani Pontificis daretur quarta forma, videlicet mixta compromissi & scrutini aperta, quod est absurdum. Et hanc rationem considerat textus in d. cap. Si cui, de elect. lib. 6. dum decidit electionem celebratam in vim compromissi cum forma scrutini idcirco esse nullam, quia, inquit, praeter formas, quae

Generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, decernens eam, si aliter fieret, non valere, fuit attentata: in decretali vero cum expediat, eod. tit. & lib. 6. dicitur validum compromissum cum forma scrutini; quia secundum formam, de qua ibi, consensus majoris partis exquiritur per secreta suffragia, ut dictum est supra in primo casu n. 79.

22 Sed quatenus hæc forma sustineri posset per viam simplicis compromissi: nihilominus dixi ad illius validitatem necessarium requiri consentum omnium nemine dissentiente, sicut requiritur in forma electionis per compromissum ex verbis clavis constitutionis Gregorii. Etenim opinio Lapi Abbat, quod in compromisso, in quo vota singulorum præjudicio, procedit solummodo quando in compromisso adjecta est forma, ut vota singulorum exquiri debeant non quomodolibet, sed secreto. Et ita intelligendi sunt Doctores supradicti n. 75. Loquitur enim in terminis d. cum expediat de elect. in 6. ubi agitur de compromisso inito sub hac forma, ut omnium voluntates sigillatim & secreto exquiri debeant & secundum illam formam Doctores dicunt posse fieri compromissum per majorem partem capituli: tunc enim verè non agitur de præjudicio alicujus, cum compromissarius teneatur secreto exquirere vota singulorum, idque sit de forma, ut in specie ibi notat Joan. Mon. n. 6. vers. Item hæresis accessio. At hæc ratio non applicatur, nec est adequata in forma, de qua agitur in hoc tertio casu; quia etsi omnes suffragium ferant, non ferunt tamen secreto sed per scrutinium apertum. Plurimum autem uniuscujusque ex electoribus interest consensum suum explicare per secretum suffragium ob electionis libertatem, ut in decreto Concilii Tridentini c. 6. sess. 25. de regul. & notat Archid. in d. e. cum expediat, in ver. secreto. Quid enim si quis per scrutinium apertum vis suffragari possit, quin multorum odium, vel indignationem incurrat? Nonne illius singulariter interest, ut ejusmodi compromissum non fiat, in quo cogitur postea votum suum dare per scrutinium apertum? Cum itaque præjudicium sit singulorum, consequens est, ut singulorum etiam voluntas, & consensus requiratur, per rationes l. Sabius, ff. communi divid. & not. gloss. & DD. in d. cap. Quia propter, infra eod. & in c. cum omnes, supra de consuet.

23 Item hæresis accessio. At hæc ratio non applicatur, nec est adequata in forma, de qua agitur in hoc tertio casu; quia etsi omnes suffragium ferant, non ferunt tamen secreto sed per scrutinium apertum. Plurimum autem uniuscujusque ex electoribus interest consensum suum explicare per secretum suffragium ob electionis libertatem, ut in decreto Concilii Tridentini c. 6. sess. 25. de regul. & notat Archid. in d. e. cum expediat, in ver. secreto. Quid enim si quis per scrutinium apertum vis suffragari possit, quin multorum odium, vel indignationem incurrat? Nonne illius singulariter interest, ut ejusmodi compromissum non fiat, in quo cogitur postea votum suum dare per scrutinium apertum? Cum itaque præjudicium sit singulorum, consequens est, ut singulorum etiam voluntas, & consensus requiratur, per rationes l. Sabius, ff. communi divid. & not. gloss. & DD. in d. cap. Quia propter, infra eod. & in c. cum omnes, supra de consuet.

24 Quæ consideratio multo magis videtur urgere post Gregorianam constitutionem. Etenim Gregorius in forma scrutini, in qua omnium consensus non exigitur, ut electione per compromissum & quasi per inspirationem; sed sufficienter dicitur ex tribus partibus Cardinalium, præcipuam habere rationem libertatis eligentium, fultulique hanc ob causam electionem per adorationem, in qua poterat contingere, ut aliquando electio non videretur prorsus libera, & ad vindicandum, vel conservandum sacrum collegium in eademmoda libertate, quæ maximè pendet à secreto, exactissimam secreti rationem præscripsit, declaravitque suæ intentionis esse, ut hoc sanctum negotium secretissimè transigatur. Si autem liceret duabus partibus Cardinalium ordinare, ut esset Papa, quem compromissum eligerent per scrutinium apertum duarum partium, utique constitutio tam sancta esset prorsus elusoria, quia Cardinales potentiores facile suos adherentes possent adducere ad compromittendum secundum hanc formam, ad hoc ut postea electio fieri posset à duabus partibus per scrutinium publicum, vel per viam adorationis, seu intronizationis, tractatusque & conspirationes omnes hæc tenderent, ut Cardinales omnes inducerentur ad ejusmodi compromissum invidendum: quod esset valde absurdum & contra mentem, & verba ipsius constitutionis. Quamobrem cum pro forma tam clarè Gregorius sanxerit, ut compromissum aliter fieri non possit, quam ab omnibus nemine dissentiente, adeo ut electio aliter celebrata, irrita sit eo ipso: non est nostrum hanc formam dilinguere, & limitare, ut non procedat in compromisso cum mixtura scrutini aperti; quia in clavis non sunt extenuanda, quæ scripta sunt, ut inquit Joan. Andr. in c. super specula, in fine, infr. Ne Cler. vel Mon. cum præsertim verbis admodum urgentibus & geminatis in ipsa constitutione prohibitum sit Cardinalibus contra ipsam aliquid statuere, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, vel alterare, ut dictum est supra n. 53. vers. Et eo magis.

25 Quartus casus est in compromisso adjecta formà, ut compromissarii votis singulorum per secretum scrutinium inquisitis teneantur eum eligere, in quem major pars collegii consenserit. Et hæc forma de jure communi validærat, ut notat gloss. in præalleg. cap. si cui in ve. Præter. d. elect. in 6. & poterat fieri à duabus partibus Cardinalium, ut in puncto tenet Anton. de Rosell. cujus verba ad litteram revolvimus supra n. 77. ver. & ita hæc sententiam. Nam etsi haberet implicitam formam compromissi & scrutini; tunc

temporis in electione Pape non habebant locum formæ, sed satis erat ut duæ partes quocummodo consentirent, ut lapsus repetitum est.

Verum hodie hanc constitutionem Gregorii qui formas prælinvit, ejusmodi compromissum est prorsus invalidum & heri non potest nedum à duabus partibus Cardinalium, sed nec ab omnibus nemine dissentiente, ut fuscè ostensum est in precedenti questione n. 56. & constat ex verbis glossæ in eod. cap. si cui, in ver. Præter. Sed nonne, inquit, nominatus à minori parte, ex quo placuit omnibus ut ipsi eligeretur, est nominatus ab omnibus? Unde & in electione Romani Pontificis servatur interdum hoc, quod nominatus à minori, quam à duabus partibus, de consensu omnium habetur pro Romano Pontifice: Dic quid jura voluerunt certis formis servari & licet omnes consentiant; si non servantur formæ, non tenet electio. Cardinales non ardeant, nec de facto servant formam, sed sufficit quod duæ partes consentiant. Hæc ibi. Ergo ex mente glossæ cum hodie Cardinales ardeant ad certas formas, si formæ non servantur, nulla est electio, licet omnes consentiant. Et idem voluit Abbas cons. 25. sub n. 4. lib. 2. dicens, ubi de necessitate non esset servanda forma c. Quia propter possent electores convenire à principio, ut ille sit electus, in quem major pars conveniret partium comparatione minorum, quia propter primum consensum & conventionem omnes videntur consentire, sicut plerumque observant Cardinales in electione Pape.

26 Quintus casus est in compromisso à Cardinalibus inito in aliquos de Collegio sub hac forma, ut compromissarii teneantur eligere nominatum à majori parte collegii juxta textum in cap. cum dilectus, §. Verum inf. eod. & hæc modus etiam post Gregorianam constitutionem sustineri potest, ut fuscè probavimus in questione precedenti n. 57. Sed cum in hac forma singulorum vota non sint scrutanda sed sufficiat nominatio majoris partis collegii etiam nisi non suffragantibus & ita agatur de præjudicio singulorum in voce sua non sufficiunt duæ partes, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente, ut probatur in prædicta decretali, cum dilectus, in ver. Unanimiter. Itaque post Joan. de Ligano declarat Anton. de Butr. in d. e. cum expediat n. 10. eod. tit. in 6. & clarius patet ex his, quæ dicentur in casu proxime sequenti.

27 Sextus casus est cum Cardinales directè compromittunt in majorem partem collegii, ita ut major pars collegii eligere debeat votis singulorum inquisitis, seu servata forma scrutini. Et hunc modum esse improbatum à Gregoriana constitutione etiam si fiat nemine dissentiente, abundè probavimus in questione prædicti n. 58. hic enim sextus casus coincidit per omnia cum quarto superius expresso; & ac proinde regulari debet secundum illius determinationem.

28 Septimus & ultimus casus est, cum Cardinales directè & simpliciter, nulla adjecta formà compromittunt electionem in majorem partem collegii. Quod compromissum de jure communi validum esse, concors Canoniarum sententia est, ut plene ostensum est in questione precedenti n. 31. usque ad n. 37. Et non improbari à Gregoriana constitutione similiter latissimè probatum est à n. 60. usque ad n. 72.

29 Quinimo compromitti potest in majorem partem etiam partium comparatione minorum, ita ut si duo eligerent unum, duo alium & tres alium, electus à tribus esset Papa. Sic probat textus hic, ubi primò constituitur regula, ut in Papam non sit aliquis assumendus, nisi duæ partes Cardinalium consentiant; ac deinde ponitur limitatio in illis verbis: nisi major concordia intervenierit, id est, nisi omnes consentiant, ut electio fieri possit paucioribus. Et ita tenet gloss. in Clem. de Romani, in ver. Repræsentatus de elect. quæ à Doctoribus communiter approbatur, Card. hic n. 10. in 10. & 11. q. Anchar. in c. si cui, sub n. 3. de elect. lib. 6. Abb. cons. 25. n. 4. lib. 2. & patet ex dictis in precedenti quæst. n. 36. 37. & 38.

Verum in hac forma tam de jure communi, quam ex prædicta constitutione duæ ex tribus partibus Cardinalium non sufficiunt, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente. Ratio est, quia hæc est pura & simplex forma compromissi, quod tam de jure communi ex decretali, Quia propter, quam ex prædicta constitutione aliter fieri non potest, quam ab omnibus nemine dissentiente. Et cum ad junctionam non habeat formam scrutini & sic agatur de præjudicio singulorum in voce sua, consensus duarum non sufficit. Et ita etiam in fortioribus terminis juris communis, quando nulla forma erat præscripta in electione Pape determinat Compostell. hic n. 6. ubi postquam docuit post Cardinales inter se ordinare, ut valeat electio Romani Pontificis à majori parte collegii celebrata, mox subdit: Uno autem contradicente non puto quod possit compromitti, nec ordinatio ista fieri, quia in re communi potior est conditio prohibentis l. Sabius ff. communi divid. Sequitur Joan.

Joan. Andr. hic n. 14. dices: Possunt Cardinales ex causa ordinare inter se, ut valeat electio facta à majori parte; & tunc electus à majori parte censetur electus ab omnibus: uno tamen contradicente non compromittitur secundum Compostell. Guid. & Hostiens. idem expresse docuit Arch. in c. fin. n. 2. ver. Sed Host. dicitur. 79. dist. & sequuntur alii, quos citavi supra n. 35. Cogitavi tamen quia in dictis tam in hac, quam in præce-

deni questione quod spectat ad constitutionem Gregorii, nihil adeo firmare, sed censeo beatissimum Romanum Pontificem esse consulendum, ad quem solum pertinet constitutionem ipsam interpretari. Querunt hæc Doctores: An Papa possit sibi eligere successorem. Ego de hoc differui in Accepimus, infra de pactis.

DE ELECTIONE.

Idem Alexander III. in eodem Concilio Lateranen.

CAPUT VII.

Cum in cunctis sacris ordinibus & Ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, gravitas morum & litterarum scientia, inquirenda: multò fortius in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad curam aliorum positus, in seipso debet ostendere qualiter alios in domo Dei oporteat conversari. Ea propter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum: præsertim decreto statuitur, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam trigessimum annum ætatis exegerit, & de legitimo Matrimonio sit natus, qui etiam vitæ, & scientiæ commendabilis demonstratur.

Cum verò electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit: de curis de consecrandis Episcopis à Canonibus definitis, is ad quem spectant beneficia quæ habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatem.

Inferiora etiam ministeria, ut puta Decanatum Archidiaconatum, & alia, quæ curam animarum habent annexam, nullus omnino suscipiat, sed nec Parochialis Ecclesiæ regimen, nisi qui jam vigesimumquintum annum ætatis attigerit, & scientia, & moribus commendandus existat. Cum autem assumptus fuerit, si Archidiaconus in Diaconum & Decanus, & reliqui admoniti non fuerint præfixo à Canonibus tempore in Presbiteros ordinati: & ab illo removeantur officio, & aliis conferatur, qui & velint & possint illud convenienter implere. Nec profit eis appellationis refugium, si forte in constitutionis istius transgressionem, per appellationem voluerint se tueri. Hoc sanè non solum de promovendis, sed etiam de his qui jam promoti sunt, si Canones non obstant, præcipimus observari.

Clerici sanè, si contra formam istam quemquam elegerint, & eligendi tunc potestate privatos, & ab Ecclesiasticis beneficiis triennio noverint se suspensos. Dignum est enim, ut quos Dei timor à malo non revocat, Ecclesiastica saltem coercet severitas disciplinæ. Episcopus autem si contra hæc fecerit, aut consenserit fieri: in conferendis prædictis officiis & beneficiis potestatem amittat, & per Capitulum aut per Metropolitanum (si Capitulum concordare nequiverit) ordinetur.

SUMMARIUM.

- 1 Ordines Minores non veniunt sacrorum Ordinum appellatione, etiam si Ordines sacri exprimentur per dictionem universalem.
- 2 Ordines minores non requirunt ætatis maturitatem, nec litterarum scientiam.
- 3 Largè tamen dicuntur sacri.
- 4 Ætas natura quæ dicitur.
- 5 Vita in Prælatu an sit scientia præferenda.
- 6 In promovendis ad sacros Ordines, dignitates, & officia Ecclesiastica requiritur ætatis maturitas, morum gravitas, & litterarum scientia.
- 7 Episcopus in eminentiori gradu habere debet qualitates requisitas in inferioribus ordinibus, & ministeriis Ecclesiasticis.
- 8 Processiones, & preces publica Sede vacante à Capitulo indicendæ, ut bonum à Deo Passiorem valeant impetrare.
- 9 Argumentum à minori ad majus sumitur affirmativè; à majori autem ad minus sumitur negativè.

- 10 Episcopus præcepto divino tenetur pascere oves sibi commissas non tantum verbis Dei prædicatione, & Sacramentorum administratione, sed etiam bonorum operum exemplo.
- 11 Criminosus ineligibleis est.
- 12 Vita integritas à paucioribus exordis requiritur in assumendo ad dignitatem Episcopalem.
- 13 Episcopus debet esse natus de legitimo Matrimonio.
- 14 Legitimus per subsequens Matrimonium an sit eligibilis.
- 15 Papa potest dispensare cum promovendo ad Episcopatum super ætate, & aliis qualitatibus hic præscriptis.
- 16 Ætas quæ requiritur in promovendis ad dignitates, officia, & ordines Ecclesiasticos, Latissimè dicitur per duodecim quæstiones usque ad num. 137.
- 17 Ætas quæ requiritur ad obtinendum Episcopatum, & superiores dignitates, & num. 139. usque ad n. 25.
- 18 Episcopatus dicitur summum beneficium.